

La cayguda de la fulla

LA SEMEJA

DE DIJOUS A DIJOUS

Ni en el Congrés, ni en el Senat ha ocorregut res que siga digne de notarse y menos encare en la Cámara popular (de nom) qu' en l'alta, conforme s'ha dat en nomenarla, ahont a lo menos han descafellat els discursos que de temps portaven preparats els solitaris de la política monàrquica, en López Domínguez y l' Duch de Tetuán, cartas desencaixades que no entran en joc, polítichs que moriran de vells parlant de la concentració.

Tot lo que diuen sobre las dos pandillas que 's passen el poder com si sigués una pilota, es de sobras conegut y reconegut; pero ja haurien de convèncers de que no hi ha més cera que la que crema, y que si per anarse'n al lliu no tenen altra llum que la concentració, se n'hi hauran de anar a las foscas, a riscos de rebre una camellada o d'entrebancarse ab la bacineta.

En Sagasta dona tan poca importancia al fet, que ni la pena 's pren de comparèixer al Senat a respondre als piropos que se li dirigeixen. Per tota excusa diu que no 's troba bé, que no pot sortir de casa y deixa qu' en Moret se las arregli com pugui. Y en Moret, més content que un fíjoli, fa l'aprenentatge de president del Consell.

Y aixís se va passant el temps, sense resoldres ni una sola de las graves qüestions pendents. Els ministres per entretenir l'atenció vinga presentar projectes, si l'un disbaratats l'altre pensats ab els peus. Entre aquests últims cap com el de 'n Montilla reformant al Códich penal en lo referent als delictes contra l'honor, que ha merescut l'idem de ser xiulat per tothom, fins pels mateixos ministres, de tal manera que 'n Montilla disgustat fins ha parlat de dimitir.

Però 'n Sagasta ab bonas paraulas ha lograt contentir-lo. ¿Qué hi vol dir que a un ministre 'l xiula tothom? Més pot qui pinla que qui xiula.

A Valencia l'ordre ha estat a punt de pertubar-se, ab motiu de la huelga de las filadoras. Algunas societats obreras en mostra de solidaritat tractaven de generalisar la vaga: altras s'hi han oposat resoltament, y de aquí l'conflicte, fill de la falta d'inteligencia entre 'la fills del treball. El dimars va haverhi cargues de policia y uns quants treballadors detinguts. Lo de sempre: la corda 's trenca per la part més flaca.

PEP BULLANGA

FATOR DE DIFUNT

L'actual govern es el mort més mort de tots els morts. Se dirá qu'encare está segut a taula; pero aixó 's deu a qui ningú s'ha cuidat de treure'l de allí, tapant la cara ab el tovalló, amortallar-lo ab las estovallas y donarli sepultura. El rey no ho fa porque no vol; el poble no pot ferho porque no li permeten.

Se dirá—també—que no pot ser mort, qui menja, qui devora, qui está consumint la sustancia del país. «Menjo? donchs existeixo» exclamarán els insaciables qu' en aquesta forma han acabat per traduhir a la práctica 'l famós «Penso? donchs existeixo» dels antichs filósops. Y no obstant, el menjar día y nit, sense treva ni descans, aquesta precisament es la prova més incontestable de que 'l govern es mort; porque, digníme: ¿hi ha ningú que menjant com els cuchs de cementiri?

La descomposició de un cos, no es altra cosa al cap de vall que un ápat.

Y aquest es el cas del actual govern, el mort més mort de tots els morts; ápat de cuchs de cementiri es el qu' está realisant; l'ápat de la última y definitiva descomposició, que no 's pot veure ni sentir, porque fa horror y put.

Si hagués tingut alguna condició de vitalitat, algún aplego a la vida sana y profitosa, desde 'l día que va escalar las poltronas fins avuy, alguna mostra hauria donat de amor a l'existencia, traduhint en fets las sevas promesas y en realitats tangibles els seus compromisos.

Ell havia de resoldre la qüestió religiosa; havia de suavisar las aspresas de la lluyta social ab midas benefactoras; havia d'encarnar en el dret positiu las aspiracions de la justicia imanent; havia de donar una satisfacció completa al país que devora 'la abusos intolerables de una centralisació desmesurada; havia, en fi, de vigorisar las costums democráticas, donant a l'opinió las garantías més sólidas de que sos legítims anhels serían sempre respectats y atesos.

¿Qué ha fet en cambi? En la qüestió religiosa ha teixit, d'acort ab l'aranyia negra vaticana, una espessa trenyina d'argucias y complacencias, mentres el clericalisme aca-

bava de agafar al país pel coll, y las ordres religioses aumentadas ab els desetxos expulsats de Fransa, adquirian las proporcions y el carácter de una espantosa plaga, pitjor mil voltas que la de la lla-gosta.

En la qüestió social ha fet imposible la vida del obrer, y quan aquest, desesperat, ha exhalat las sevas queixas, per tot consol li ha apuntat el mauser.

En honor a la justicia ha erigit per damunt de la lley, la voluntat, l'interés y fins el capritxo dels cachs, ames de vidas y hisendas y fins del honor de las personas, que ó bé 's rendeixen a las sevas exigencias ó son bàrbarament crucificadas.

Sos compromisos en favor de la descentralisació que deslligui als pobles de l'ominosa tiranía del poder y l'administració central, en Moret els ha traduhit ab un projecte de reforma de la lley municipal, qu' en moltes de sas prescripcions destrueix els últims restos de vida del municipi, inhabilitant als pobles per exercir una continua fiscalisació sobre 'ls actes dels seus administradors, y posant els Ajuntaments a mercé del governador y de sos agents que han de ser els secretaris, investits de facultats superiors a las dels mateixos arcaldes.

Un projecte de lley que put a mort... La mort de la vida municipal.

Però las fators de difunt son encare més pronunciadas en lo que respecta a algunas otras reformas que afectan a la llibertat individual.

Sols de la massa encefálica de uns ministres putrefactes podían brollarne projectes tals com el de seguretat pública y 'ls de reforma dels articles del Códich penal referents al honor de las personas.

En Moret no concibeix la seguretat pública sino desenterrant l'antigua lley de vagos, que 's presta a la comissió de las més monstruosas iniquitats. Si arribés a prosperar el seu propósit no hi hauria ningú que pogués viure tranquil a casa seva: bastaria la suspicacia de qualsevol esbirro pera privarlo de la llibertat. Cert que no fora necessari suspendre a cada punt las garantías constitucionals; pero aixó seria degut a que, contra qui convingués fastidiar, estarian suspesas perennement.

Y qué dirém de la reforma de 'n Montilla? No content ab l'existencia dels delictes de injuria y calumnia, no content ab que contra 'l primer no s'admeti proba, lo qual no deixa de ser una ventaja inmensa pels trucs y pillastres de totas las especies, ha arribat al extrem d'inventar el delictes de insults, ab el propósit de penarho tot, fins la molestia que 's pugui causar a una persona.

Ab aixó pretén resguardar l'honor dels ciutadans... y sobre tot la impunitat dels que 's dedican al banditaje polítich. Ab una lley aixís vaginli a arrancar la careta a qualsevol bandoler que ab una credencial per patent de corso, cometi tota mena de iniquitats y lladrocinis!

No 'n tenen prou per lo vist ab saquejar a la nació, ni ab cometre las majors infamias, que aspiran ademés a un respecte absolut ratllant en l'inviolabilitat. No basta que 'n sigui 'l rey de inviolable y de indiscutible, puig de ministre en avall ha de serho tothom fins el qu' exerceixi la més mínima partícula de autoritat.

L'home públich, y sobre tot els funcionarios de tots els ordres y categorías deuen arrostrar, en tot país mitjanamente lliure, els embats de las censuras y las manifestacions del disgust que provoquin ab els seus actes. Si fins existís el dret de posarlos a la picota, procedeixen com procedeixen ¿qué no succehiria demá que 's vejessin amparats per una lley de silenci forosa y de respecte imposat, ab l'excusa de deixar a salvo un honor qu'ells mateixos están arrosegant pel llot?

Fators de difunt son totas aquestas tentativas místicas, emanadas de un govern, en plena descomposició, que ja ni la conciencia conserva dels seus antecedents, dels seus compromisos, ni de las causas que van elevarlo a las poltronas.

La putrefacció ha arribat ja a son últim grau y la salut pública exigeix que se l'enterrilo més prompte possible, tiranthi al demunt una bona capa de cals.

P. K.

EL MORT MES GROS D' ESPANYA

Qu' Epanya es la nació en que mes abundan els morts-vius... ningú ho dubta, ningú ho nega. Es el clàssic país de las mentidas, explotadas pel clero y 'ls monàrquics... Son morts que 's asfixian: els ministres restauradors... de las butxacas sevas, els clericals, La Veu de la Calumnia, la festa nacional, el de Venecia, la marina de guerra, en Paraiso, els anochas... modernistas... de camama, la lotería y 'l paper moneda, y el teatro per horas... y per neulas.

Aquests son els grans morts; els morts més grossos que per aquí rastrejan... Pero encare n'hi ha un de molt més gros ¿quin es, me diuen? És... el poble llanut y analfabeto...

ANDRESITO

POBLES MORTS

I ha alguna cosa pitjor que 'ls pobles grisos tan magistralment descrites per en Russinyol; hi ha els pobles morts. Y no matats per la nyonya, per la quietut, per la falta de vida, sino matats pel pes feixuch dels duros.

Al poble gris de 'n Russinyol encare hi ha un sabi qu'estudia, un

boig que mira enlayre, uns exaltats que conspiran innocentment, un Pensil que canta encare que cantí d'esma; als pobles morts pels diners, no hi ha mes que avaricia, afany de ferse rich pel sol gust de tenir duros, ganas de guanyar un ral mes pera fer cinch cigalons més a la taberna.

No hi ha qui llegeixi. Cintat coneix de mes de quinze mil bocas, ficada al cor de Catalunya hont no 's publica un sol periódich, petit ni gros, diari ni senmanal; hont no hi ha un lloch ahont se vengui un libre nou ni vell per no haverhi qui 'n compri; ahont no hi han arribat encare ni 'ls noms de Tolstoi, Ibsen, Ruskin y demás genis universalment coneguts.

No hi ha qui pensi. Las ideas polítichs hi arriban com un eco y per xo si se 'n parla se 'n parla sense exaltació, ab la mateixa indiferencia ab que 's parla de si 'l temps se decantarà en pluja. Ni cassinos, ni comités polítichs. Las febres passatjeras no hi enganxan per falta d'entusiasmes y a pesar d'haverhi capellans y reaccionaris y enamorats de nostra terra, la passivitat d'uns y altres y la tasca de guanyar diners no ha deixat crear ni una microscópica agrupació catalanista ó al menys regionalista.

No hi ha qui senti. L'art com si no existís. Quatre aficionats fan música ab la mateixa ganejería que qualsevol piano de maneta; grups de teixidors que a horas perdudas fan de músich, forman un parell d'orquestas infernals; no hi ha orfeons, ni corsos, no mes collas de xicots que baladren. La pintura no te altre manifestació que las quatre flors carrinclonas que pintan sobre coixinets de seda las criaturas que van a las monjas. No 's ven en res bon gust ni mal gust, senzillament porque el gust no 's coneix.

¿Gunyó cortus! Vens aquí tota la deria. Els fabricants de totas menas no pensan en res més qu' en fer bons balanços y tenen, com diu gráficamente en Zola, la estúpida vanitat del qui no ha necessitat per res del intelectualisme pera ferse rich. Els treballadors aconhortats de que 'ls explotin, buscan, treballant forsa y fent treballar a tots els de casa, grans y xichs, la manera de juntar la major senmanada possible. Tots plegats miran ab rabia ó indiferencia las lleys socials. Y treballan criaturas, sense haber passat per l'escola, per l'afany del amo de tenir un parell de brassos que no més costin tres pessetas senmanals, y la miseria y avaricia dels pares que volen dotze rals més cada senmana.

¿Instrucció? Als pares tant els fá y la quitxalla prefereix treginar cabassos d'escorsa a estarse quietes a estudi, mirant els gargots dels cartells.

Al poble gris de 'n Russinyol encare hi ha espurnas de vida; a la ciutat que coneix, desapareix tot sota el pilot de cuyros y pessas que donan duros. La mandra es somiadora; l'avaricia mata l'inteligencia. La peresa es la tortuga de panxa al sol; l'ambició es el tocino reventant de fart.

L'amor no 'l coneixen els pobles metalisats. S'ajuntan dugas fortunas ó dugas senmanadas; no dugas ánimas.

Se podrian anomenar alguns d'aquests pobles. Voldria senyalar una particularment d'aquestas ciutats mortes, per veure si la fuetada feya pujar els colors al rostre dels seus habitants y 's decidian a fer alguna cosa per son desvetllament intelectual.

No vull ferho porque m'averonyiria també jo al anomenarla. Si segueix enopida com avuy sense altra deria que ferse rica, aviat sa estupides no será per cap més ciutat igualada.

JEFF DE JESPU

EL CAMP DE L' IGUALTAT

—Sepulturero, responeume, d'aquest desert de repós ¿com es que la gent sol dirne camp de l'igualtat?

—Aixó ho saben fins las criaturas. Se 'l coneix ab aquest nom porque aquí tota els que hi venen, hajin sigut grans senyors ó senzills mossos de corda, hajin possehit milions ó no hajin vist may un xavo, tothom es igual.

—Oh, no! Aixó ho deveu dir, sens dubte, porque sempre es un consol per las ánimas feridas pensar qu' en un ó altre lloch hi ha una lley nivelladora que 'ns tracta igualment a tots, sense atendre gerarquias, naixensas ni distincions. ¡Igualtat aquí!

—Absoluta. —¡Oh, calleu, enterrador! Avans de dir semblant cosa, observeu al vostre entorn y contempleu l'espectacle que 'ns ofereix aquest clos. Mireu: aquí al davant s'aleja un magnífich panteón hont se veuen brillá 'ls mármoles y 'ls relleus de plata y or. A la dreta hi ha una tomba, no tan suntuosa, però cuberta també d'adornos y rodejada de flors.

A la esquerra un hermós ninxo que, sota un march de verdor, ostenta bruyida pedra plena de creus y inscripcions. Y aquí, guaytéu, aquí a terra un sepulcre fret, un sot, y dintre d'ell una caixa, sense un trist signo de dol, ni una misera corona, ni un brot d'eura, ni una flor. ¿Ahont es l'igualtat santa que tant ponderen? ¿Ahont?

L'enterrador no 'm contesta;

me fa una senya tan sols,
y aixecant ab má nervuda
la llosa del panteón,
destapa l'antigua caixa
que de la cova hi ha al fons;
obra així mateix la tomba
badant l'atahud d'un cop;
de la tomba passa al ninxo,
del ninxo al olvidat sot,
y mostrantms 'la pobres restos
que al esclat dels raigs del sol
ensanyan las quatre caixas,
me dñu, mitj trist, mitj joyós:
—¡Contéplala! L'un era un príncep
que nadava en un riu d'or,
l'altre un fabricant riquíssim
que s'va donar tots els goigs,
l'altre un digne mantegayre
que visqué com un rector,
l'altre un humil fill del poble
que may pogué menjar prou.
Van vení aquí, 'l proletari
en un repugnaut furgó
solet, á la matinata
com un fardo que va al moll;
el pacífich mantegayre,
acompanyat d'un gran dol
hont hi havia la família,
els amichs y 'l confessor;
el fabricant en un cotxe
de sis caballs, cubert tot
de panyos y plomas negras
y semprevias y flochs;
el poderosíssim príncep
rodejat d'un batalló
de canonges y marquesos
y tipos plens de galóns...
Van vení aquí, y ara, miratels:
tant es el noble senyor
com el miserable paria.
¿Els veus? Tots cendra, itots pols!

L. WAT

UNA diferencia del poderós par-
tit federal de altres temps, al
partit federal de avuy!

L'Assamblea celebrada dis-
apte y diumenje á Barcelona,
va posar de relleu la insignifi-
cancia de aquesta agrupació.
Partits judicials un dia tant
importants com La Bisbal y

Vilanova y Geltrú, en els quals el federalisme ele-
gia diputat al Sr. Vallés y Ribot, ni representació
van tenirhi.

¿Y quinas forsas, quins entusiasmes representa-
van molts dels altres?

¡Ah, si ho anessim á analizar detingudament, qui-
nas consideracions més tristes no s' despendrien
del nostre anàlisis!

Millor que ningú hauria de sentir el desamparo
en que s' troban els que s' han empenyat en dirigir
l'agrupació pels andurrials sospitosos de un auto-
nomisme exagerat; els que per sistema desdenyen
tota intel·ligencia ab las agrupacions republicanas y
s' ofereixen á constituir la vanguardia del catala-
nisme.

Error més capital no s' pot cometre. Per més que
ab la major bona fé intentin liberalisar, democrati-
sar, republicanisar al catalanisme, está probat de
sobras que la salvadora vacuna no pren, ni pendrà
may en un cos vell, saturat de anacrònichs humors
reaccionaris.

Totas las argucias y sofismas ab que 'l Sr. Vallés
y Ribot va assegurar de nou la seva jefatura, no han
de bastar pera destruir la implacable realitat dels
fets.

A nosaltres ens dol que una antiga agrupació
que un dia exercí una influencia tan considerable
dintre del partit republicà, vagi tan cega, á cubrir
ab la bandera federal las averiadas mercancías rea-
ccionarias del catalanisme. El mateix Sr. Vallés y
Ribot qu' en las últimas eleccions de Figueras—un
districte tan republicà—tingué en contra seva als
companys de causa, veurá que no es tan fácil com
tal vegada li sembli, pescar actas en unas ayguas
tan tórbolas.

Ni 'l favor de despreciar y de insultar als repu-
blicans li pagarán may, porque com certas velles
beatas, tot lo que tenen ho guardan pel clero.

Per la nostra part desdenyem aquests desprecis y
aquests insults, y podém ferho, en vista del movi-
ment de disgregació que s' ha operat en el federa-
lisme, quals elements més valiosos, fideles á son
amor constant á la Democracia y á la República,
han trobat un lloch de honor en las filas de la Fe-
deració revolucionaria.

Vels'hi aquí que tota la balumba de regalos que
'ls pelegrins espanyols portavan á Roma, van que-
dar detinguts á la frontera italiana, subjectes al
pago dels drets aranzelaris, per anar consignats al
president de la comissió.

Poch amichs els pelegrins de gratarse la butxaca,
se 'ls va fer entendre que cambiant la consignació
y dirigintlos directament al Papa no pagarían res.

Com aixís van ferho, y 'ls regalos, en efecte, van
arribar al seu destí sense novetat.

Pero una cosa haurán aprés els pelegrins.

Y es que 'l Papa, el presoner del Vaticà, el pobre
vell despossehit per l' infame govern de Italia, gosa
de franquicia aduanera, sentí permés fer passar
per la frontera tot lo que bé li sembli sense pagar
drets de cap classe.

Vels'hi aquí un pres al qual se li permet dedicar-
se fins al contrabando.

Ab motiu de la huelga dels minaires francesos hi
ha hagut desordres de alguna consideració. Lo que
no hi ha hagut, ni es probable que hi haja allí
es la suspensió de garantías constitucionals y la
subsegüent proclamació del estat de siti.

L'esperit democràtic qu' es l' ambient vital de
la República no pot alterar-se perque dos interessos
contraposats ventillin com tinguin per convenient
las sevas diferencias.

¿Volen coneixer un párrafo eloqüent de una cir-
cular dirigida pel ministre de Justicia als fiscals de
la República?

Vels'hi aquí:

«La llibertat del treball está inscripta en nostras
lleys y deven ferla respectar. Quan vos sembli del
cas incoar un procés, cap pressió externa deurá
interrompre'l; pero la primera condició pera que 'ls
processos donguin resultat es iniciarlos ab pruden-
cia. No s' deu posar obstacle al dret de huelga que,
legalment reconegut, deu ser lliurement practicat.
Desitjaría posarvos en guardia contra tota tenden-
cia que pogués impulsar als magistrats á fer escar-
ments. Al contrari, al realisar las sevas pesquissas
deuen jutjar al home y no al medi: l' acte y no la
doctrina. A vosaltres correspon apreciar els cassos
en que 'l procediment de delictes flagrant s' imposa
y aquell en que la justicia y 'ls justiciables tenen
un interés igual en esperar á que las passións co-
mensin á sossegar-se. Crido vostra atenció sobre la
necessitat que avuy s' imposa més que may de asse-
gurar á tots els ciutadans, siguin els que siguin, ga-
rantías iguals davant dels tribunals de la Repú-
blica.»

Aixís parla un ministre demòcrata y republicà.
Y no hi ha que dir si 'ls seus actes corresponen
plenament á las sevas declaracions.

¡Quin llenguatge més distint del que s' emplea
aquí y quina política més diferent!

A Fransa, la serenitat de la llei, impertèrrita,
sense torsarse per ningú. Aquí el mauser apuntat
sempre sobre las mateixas víctimas.

¿Y encare hi haurá il·lusos empenyats en sostenir
que las formas de govern no influheixen poch ni
molt en la solució dels conflictes del treball?

Dos honrats obrers, els Srs. Castellote y Ustrell
van ser portats á la presó baix una inculpació que
després ha resultat completament infundada.

A pesar de que la causa del seu empresonament
no era per delictes comú, no fou possible allotjarlos
en las dependencias que, segons la llei, ha de tenir
tota presó, pels acusat de delictes polítichs.

Apilotats en un antre asquerós, atapatit de pre-
sos, sense aire casi pera respirar, tingueren d' espe-
rar á que fos reconeguda la seva ingenuitat. Pero
avante de que ho sigués donaren á l' estampa una
sentida carta, implorant misericordia per tants in-
felissos, com ab motiu ó sense motiu, se 'ls obliga
á consumir-se en aquell pudrimener.

La presó de Barcelona es una asquerositat vivent.

Els que tant la fan servir, haurían de procurar,
que á la perduda de la llibertat, que ja es prou grave,
no s' hi afegeixi la tortura de trobar-se reclós en un
lloch brut y pestilent, ab perill de la salut, y segons
els cassos, hasta de la vida.

Si 'ls qu' exerceixen la justicia no son humanitaris
¿quin dret hi ha á exigir que en son dia, ho sigui 'l
poble que n' sofreix las conseqüencias?

L' arxipreste de Huelva, es de aquells que diuen
«Aixó vols, aixó no haurás.»

Tot sovint la Iglesia nega la terra sagrada, á tot
cadáver que no porti 'ls papers ben despatxats:
donchs l' arxipreste de Huelva s' empenyava en
donarla al cadáver de un lliure-pensador, que no l'
havia demanada, ni per res la necessitava.

Tot per fastidiar als amichs de aquell y corredi-
gionaris en irreligió.

Si l' Estat mirés com deuría per las sevas prerro-
gatives, per la pau pública y pel respecte que s'
deu als difunts, despossehiria al clero de la potes-
tat qu' exerceix sobre 'ls llochs del etern descans,
profanantlos tot sovint ab las sevas capritxosas in-
temperancias, y fentlos servir—lo qual es encare
més reproable—per ferhi bullir l' olla.

Gent de totas las idees, opinions y creencias vi-
vím en pau dintre de las ciutats, respectantnos
mútuament. ¿Per qué, donchs, establir una separa-
ció entre 'ls difunts, que ni barallarse podrian en-
care que vulguessin, y que s' deuen tots per un
igual á la mare terra que va engendrarlos?

Y després, que fins per respecte als que han dei-
xat de ser, es convenient y de tot punt necessari,
esquivar als corps dels cementiris.

BADALONA, 27 de octubre

¡Las dugas últimas conferencias que doná la semana
passada 'l pare Marema s' vegeren ben poch concor-
regudas, y de aquí, sens dupte, 'ls diabarats que vomitá
contra 'ls enemichs de l' Iglesia, afirmit que 'ls inre-
duls practican la religió natural. Ara bé: si la religió
dels inredúls es la natural ¿quin nom mereix la que
predica 'l pare Marema? ¿Será la religió artificial?

TARRAGONA, 26 de octubre

M' interessa una petita rectificació á la relació que fe-
ya LA OAMPANA del passat dissapte á la trista desgra-
cia ocorreguda en el vapor de 'n Ros á causa de la cay-
guda del ascensor. No va ser deguda aquesta á haverse
trencat la corda, sino á la rotura del arbre y politxa,
quedant el cable de la meva elaboració completament
sancat. Ja comprendrá que m' interessa molt qu' en proba

de imparcialitat ho consigní en el seu semanari. Son
afm. s. s.—Ramón Fau.

MOLLET, 22 de octubre

L' altre dia sentata en un pedris entre la casa consi-
storia y la rectoria estavan sis ó set criaturas de quatre
á sis anys fent d' espectadors de una pantomima que al-
tres mes grandets representavan, qui ab una paperina
per barret, qui ab una canya per espasa, y donava bó de
sentir las francas riallas dels infantons, al celebrar la
mes innocent muesa dels actors. En aquest punt l' enso-
natat va sortir al balcó ab una galleda d' ayguas, abo-
cantla damunt dels ignocents noyetas ab tan mal acert
que alguns d' ella á causa de la impresió y l' asfixia tin-
gueren de ser retornats. Un altre vegada procurí que
la ració d' ayguas sigui mes abundant y á veure si aixís se
procura uns quants albats.

ARTÉS, 18 de octubre

La consabuda camarilla dels cacichs Berenguers, el
diputat sastre, Mossen Faldilla y demás purria carcata-
lanista no han parat fins que 'l metje que teníam y ben
á gust de tots la població, se n' anés, y una vegada va-
cant la plassa els mateixos l' han provehida, ab la par-
ticularitat de que convocaren á 160 caps de casa y sols n'
hi acudiren una trentena, pera participarlos el cambi.
Reunió inútil per quant ja estava tot fet y pastat. Tant
es aixís que á la menor observació de un concurrent, se
li digué no que pesés á qui volgués el metje seria 'l qu'
ells presentavan y que no hi havia lloch á discussió per-
que era assumptu acabat. Aixís se van apoderant de tot,
repartint els destins desde escura-comunas fins esmo-
ciris entre emparentats del gran cacich y explotador fa-
bricant Berenguer y diputat sastre. Ja contan ab l' ar-
calde que no sab ni entén lo que son lleys ni li queda
responsabilitat material perque no te res: ab un jutje qu'
en lloch de pau es de guerra, puig á tothom busca ra-
hons; ab un fiscal que á penas sab llegir y escriure y ab
un Mossén Guindilla per cantá 'l gori gori. Sols els falta-
va un metje que disposés de las nostras vidas y ja 'l te-
nen. Se diu Socas es molt católich y molt soca y segons
noticias, tingué de marxar de Ripoll perque donava
massa treball als enterra-morts y funerarias. Vegin ab
tot aixó si n' estém de ben guarrits.

MONISTROL DE MONTSERRAT, 23 octubre

El 12 del corrent, per ordre del arcalde y previ anu-
nci de pregó, s' reuniren els obrers á la Casa de la Vila al
objecte de omplir la vacant de dos individus de la Jun-
ta de reformas socials, y en plena sessió s' feren varias
proposas. El que abaix auscriu proposá á Franciso
Prat qu' es un despedit de las huelgas de 1900. Donchs
bé: el dissapte immediat, el patró Agustí Coma, fill de
Franciso Coma, m' interpellá preguntantme per qué
havia nomenat á dit company y no á n' en Salvador
Carné, (agent dels hipócritas), y haventli respost que
vaig ferho sabent qu' en Prat faria cumplir la llei, me
respongué que quedava despedit del treball.—Ja en las
passadas eleccions municipals, per haverme negat resolu-
tament á apoyar la candidatura del caciquisme m' digué
que m' recordaria d' ell. Y en efecte, avuy ha cumplert
las sevas amenassas. Se m' ha despedit, després de con-
fessar qu' estava satisfet del meu treball, y sols per no
volguer executar els actes polítichs que m' imposava.—
Entregó á la consideració pública la conducta de aquest
patró exercint l' abús de las coaccions en els actes que l'
obrer pot realisar ab entera independencia y al amparo
de la llei. Pero aquesta llei que m' reconeix el dret,
deixa de protegirme quan un patró me l' atropella. fins
al punt de plantejarme 'l següent dilema: «O t' subje-
ctas á las mevas imposicions abusivas y tiránicas ó t' dei-
xo sense treball y per consegüent sense pa.»—Li dona
las gracias per la inserció de aquestas ratillas, son afm.—
SALVADOR PUIGDELLIVOL.

La carta que precedeix ens obliga á dirigirnos als di-
putats republicans, suplicantlos que vegin si es possible
conseguir una sanció penal contra 'ls que prevaluts de
la superioritat que 'ls dona sa condició de patrons, s'
atreveixen á violentar la conciencia dels seus operaris,
en aquells assumptos en que la llei vigent els reconeix
la més absoluta independencia. D' altra manera, las lleys
proteccionas del obrer serán un nou motiu d' escarni y ti-
ranía. Ja n' hi ha prou ab que s' exploti la suhor dels
operaris, pera que pugui permetres que se 'ls trepitji
impunement la seva dignitat de ciutadans

LA FESTA DELS MORTS

Ni respecte als qu' han sigut
ni oracions per la seva ánima
son las festas de Tots Santa
á las dels difunts lligadas.

Vanitat y gots de ví,
panellets, tortells y llágrimas
y ab la escusa dels difunts
fan els vius una diabauxa.

La síntesis d' aquesta jorns
pot dirse en quatre paraulas,
y es, qu' una colla de morts
ens atipa de castanyas.

Per arribá á aquest final
no cal esperá diadas
perque en tot temps lo mateix
passa en nostra pobra Espanya.

Orgull, barra y molts bons seus
governan la nostra patria,
y pagant y treballant
gracias á la nostra mandra
també una colla de morts
ens atipa de castanyas.

DELFI ROSELLA

JUST CASTICH

Sagastas, Morets, Romero,
Silvelas, Mauras, Tetuans,
y demás colla de cínichs
son quins varen saturar
l' ayre que respira Espanya
de microbis infernals.

Ells ens van portar la peste
qu' empobrí la nostra sanch,
escurá nostra butxaca
y el cervell ens va atrofiar.

Ells foren quins á l' Espanya
van ceuar la enfermetat.

Sagastas, Morets, Romero,
Silvelas, Mauras, Tetuans,
y demás colla de cínichs
de 'la malalta han cuidat.

I han aplicat sangoneras
en lloch d' enriquir sa sanch;
ab sermóns, freres y monjas
l' han acabat d' atontar

El sopar de Don Práxedes Tenorio

El País: — ¡Obriu, no puch pagar més!
Ja hi acabat tots els quartos!
D. PRÁXEDES: — ¡Ciutti, si vuelve á llamar,
suéltale un nuevo recargo.

y si algun clau li quedava
se li han endut l'últim clau.
Cuidada per ella l'Espanya
ha dat el darrer badall.

Sagast, Moreta, Romero,
Silvelas, Mauras, Tetuans
y demés colla de cinchs
tots en corbe s'han transformat
y al cos de la pobra Espanya
s'aferran ávits de carn.
Fan pellingots ab sas urpas
de sas entranyas sagnants,
sanch y carn sens fré devoran
y quan tenen ple l'últim pap,
enfilats á sobre els ossos
llesan tips lúgubre cant.

Per sa imbecil tolerancia,
sa pusillimitat
y afemellament estúpit
l'ánima d'Espanya va
á purgar sas cobardias
al fons dels caus infernals.

Sagast, Moreta, Romero,
Silvelas, Mauras, Tetuans
y demés colla de cinchs
que l'últim li varen donar,
que després varen matarla
y se l'han cruspit més tart,
també seran els dimonis
qu' al infern se la enduran.

JEPH DE JEPUS

La mort de 'n Jan Bonhom

'n Jan Bonhom havia llegit alguna vegada que tot lo d'aquest món es una mentida. Però se'n volia convencer. Cert era que com a ciutadà y com a home's veia considerat pels seus semblants, però duplant de la sinceritat dels afectes més purs, y tota vegada que la veritat verdadera no resplandeix sino ab la mort, va determinar morir-se, encare que no fos sino per vintiquatre hores.

Intencionadament va escullir el día de Tots Sants. Després d'haver dinat y en el moment de clavar caixalada solemne al panellet que feya sis, va alçar-se de la cadira, y fent una ganyota digna de 'n Zacconi, s' deixà caure desplomant sota la taula. Tot seguit hi van corre 'ls fills, la dona y dos ó tres convidats... De moment ningú s'entenia: aygua fresca al clatell, vinagre als polsos, sal als llavis, tot era inútil. — ¿Qué tens, Joan? — li preguntava la seva esposa, descorrent-li tots els botons descorribles. En Jan Bonhom no responia; posant els ulls en blanc y trayent la llengua tant com podia, va esperar que 'l portessin al liti. Allà, extés, un cop se veié voltat dels seus, va allargar una mà tremolosa, y fent una da-

rrera ganyota, exclamà ab la veu feble dels agonitzants: — ¡Soch mort!

La familia, que no 'l contradeya may perque en Jan era incapàs de dir una cosa per altra, va créureho aixís mateix. Li clogueren els ulls, li varen lligar un mocador á las barras, y després de respallarlo una miqueta, li van encendre una espelma nova que collocaren en un florero molt historià que sempre tenia á la tauleta de nit.

El mortuòri fíngida s'ho deixava fer tot sense escapar-se'l riure, y escoltava atentament. L'efecte somniat per ell era complet. La consternació entre la familia era general; tot hom plorava. Ab las mans crehudas damunt del pit passava revista de tot lo que succehia. Al poch rato va sentir el timbre de la porta del pis. De moment li semblà qu'era l'extremaunció. — ¡Qu'es beneyta la meua dona! — murmurava. — ¡Be ho sab que jo no era de la crosta de baix! — Però desseguida comprengué que s' tractava d'altra cosa. Eran els corpa d'una empresa funeraria que ja havian sentit olor de carn morta.

Entretant la desconcertada viuda y els fills discutían al quarto del costat:

— Me sembla que de caoba es massa. Ja sabeu que 'l vostre pare no era home de boato.

— Bé; pero, mamá, pensí qu' aixó es una vegada á la vida...

De cop, s'obrí la porta de la cambra mortuoria y dos homes completament indiferents al trastorn de la casa, varen mudarli la roba que duya matucantillo de mala manera y capgirantlo d'un cantó al altre sense consideració, mentres parlavan de coses insustanciales. Després sentia que preguntavan á la seva dona: — ¿Qué volen que l'afeytem? — En Jan Bonhom va extreure de cap á pens. Aixó ja hauria sigut una broma massa pesada.

Desseguida varen pujar els vehins de sota, amichs íntims de molts anys: un matrimoni jove apassionat. ¡Quín contrast! El foch de la vida davant del gel de la mort! Van contemplar el cadavre un rato sense dir res. Per fi el marit exclamà:

— ¿Oy qu'ha quedat bé?

— Ay, sí; ni que parlés, — respon la fulana. — ¡Pobre senyor! Tant bo y tant sal!

— Ja ho pot ben dir — somiqueja la viuda. — Y veji quín mal dinar ens ha donat... Preciamet avuy que teníam localitats pel Principal.

— ¿Ah, sí? Donchs miri, 'na hi hauríem trobat, perque ara nosaltres hi anavam, quan la portera ens ha participat la desgracia.

— Bé; sí, ¿qué hi vol fer...? En aquest món ja se sab... Es un pas que tots l'hem de donar un día ó altre...

— Ja té rabó, y pitjor aquell que s'hi amohina...

— ¡Alabat siga Deu! Al menos podém tenir la satisfacció de dir que hi hem fet tot lo que hi hem espigit...

— Es clar... es clar... — repetia á coro el matrimoni. Y afegia masquialment: — Vamos, vamos... Cor fort y resignació... Pásinho bé... 'Ns alegraríam que no fos res... Expressions á tots y un petó als nens... Retiris, retiris... Tanqui, tanqui...

Més tart van comensar á venir parents d'aprop y de lluny; d'aquells que sempre s'enen entre las camés y d'aquells que no s' veuen més qu' en las grans solemnitats, quan hi ha crema cremada ó quan hi ha un difunt. Després que 'ls havian fet passar per davant del cos present, s'estavan un rato de tertulia encomiant els mérits d'aquell que, segons deyan, ella havia volgut deixar.

Un cunyat seu, qu'encare no feya quinze días, al demanarli cinch duros en calitat de préstam, li va respondre que ho sentia molt pero que no podia ser; aquest, diuh, no tenia prou boca per alabarlo:

— ¡Quína desgracia més irreparable! — deya. — ¡Tant

que me 'l estimava! ¡Si la vida pogués comprarse ab diners! — Y en Jan Bonhom que ho sentia, estava á punt de ordir: — ¡Embustero, farsant! ¡Tingas pietat al me nos d'una persona que ara s'troba en el cas de no poder contestar á las tevas ofensas!...

Més tart, la remor dels cuberts de plata al rascar la porcelana del plat, va donarli á comprendre que, á pesar dels gimechs, els seus parents no havian perdut la gana. Després del sopar tornavan á estar de palica. Per lo que 'a despenya del enrahonament, interromput per llargas pausas, singlots, lamentacions, sospirs y... rots (que de tot hi havia) sembla que 'ls hereus parlavan d'interrassos.

— Tan mateix el papá era ben descuidat, — deya el noy gran. — Ves qué li hauria costat deixar las cosas arregladas...

— ¿Que no li coneixías el génit? — afegia la noya. — Lo que devia pensar ell: Acabat jo, acabat tothom; y qui tinga mals de cap que se 'l passi.

— Ja teniu rabó, fillets meus; desgraciadament el vos tre pare havia sigut sempre un baliga-balaga, sense cap ni senténé... ¡Deu el tinga allà hont vulga!...

Y després de disputarse l'honor de vetillarli 'l cadavre varen acordar anarse'n tots á dormir. Aixís ho feren, y el pobre Jan Bonhom, cansat d'aguantarse la respiració y tip de no menjar, va determinar aixecarse y, caminant de puntetes, va fer cap á la cuyna, hont menjá una calzalada, begué un tragué de Jerez y s'omplí las butxacas de panellets. Decidit á continuar la farsea, se'n tornà al seu liti de mort, y adoptant la mateixa posició s' deixá vencer per la son y s' adormí.

Per allà á las nou del matí del endemà, día dels Morts, en Jan Bonhom, ficat dintre una modesta caixa, passava per las Ramblas. Seguien al cotxe dugas berlinas y un faetón; al damunt d'aquest s'hi veia una corona de siempre-vivas artificials ab una cinta ampla que deya: «A nuestro querido padre.» Infinitat de personas completament desconegudas se descobrian al pas del enterro. Eran la gran colectivitat, els humils, els ignorats.

Al arribar al Cementiri Nou, 'l portaren directament al ninxo de sa propietat. Avants de efectuar-se el sepeli, els enterraments preguntaren als quatre acompanyants que formavan el corteig: — ¿Que 'l volen veure? — Sense esperar la resposta, un dels homes ja havia obert la caixa. En Jan Bonhom no poguent dissimular més va estar á punt d'aixecarse y apretar á corre; pero, convenut de que encare tindria ocasió de sentir-se'n de més frescas y per respecte á la diada, resolgué no donar cap escándol, deixant-se ficar al ninxo sense dir una paraula. Els membres de la familia després de fer escriure el nom del difunt, á la lápida hi collocaren la corona y, orgullosos del bon efecte que feya, en comparació ab la d'un mort d'allí al costat que la tenia molt petita, s'allunyaren silenciosos en busca dels cotxes que 'ls esperavan.

Ab moltes penas y traballs en Jan Bonhom pogué despanyar la caixa, sentants'hi al damunt tot lo comodament possible pera menjars'hi un parell de panellets. Sentia remor de passos y xarrameca de la gent que havia anat á visitar el cementiri. A lo millor se fixava en que algú deya aturades davant de la seva habitació:

— ¡Hola! ¿En Jan Bonhom es mort? ¡Pobre home! — Al tres exclamavan: — ¡Vaja un ximple! — Un va dir: — Ho sento, perque encare 'm deu l'americana que portava...

— La majoria, per aixó, passavan de llarch sense fixar's hi.

Tot d'un plegat, y quan més gran semblava ser l'aniciació de vius en el país dels morts, uns copets de mar

tall donats en la mateixa làpida varen cridarli l'atenció. Sobressaltat aplicà l'oido pera enterarse de lo que succeïa. No tardà en descobrir el misteri. Sa esposa, acompanyada de la minyona, havia anat a guarnirli l'ninxo. Pel que's despenia de lo que deyan y de las exclamacions que sortian del públich que de segur devia fer rotlo al seu voltant, la viuda estava colocanhi un florero ab crisantemas de paper y la criada s'entretenia penjanhi una llantieta que donava llum á un quadro que hi acabavan de clavar.

—¿Un quadro m'han dut?—exclamava admirat el pobre home, no atinant á qué's podían referir.

Al poch rato, quan la viuda y la minyona ja se'n havian anat cansades de gemegar y derramar llágrimas, dos tranquils van aturarse davant de la làpida guarnida.

—Tú, fixat... ¿No'l coneixes aquest florero?—deya un d'ells.

—No hi caich,—respongué l'altre.

—Sí, home... ¿Te'n recordas d'aquella fulana casada que cada cop que hi anavam li portavam violetes pel florero del seu marit...?

—Tens rahó; se li deu haver mort... Té, y mira quin quadro... Llegeix que diuben aquestes versos.

El seu company llegí en veu alta la décima següent:

«A MI INVOLVIDA BLE ESPERO»

«Con el alm' adolorida
no cesa jamás mi llanto;
que cuando se quiere tanto
como yo te quise en vida
ni aun en la muerte se olvida.
El amor todo lo inmola,
y esta es mi esperarza sola,
que aunque de dolor sucumba
pensaré en tu y en tu tumba
tu desconsolada

LOLA.»

En Jan Bonhom no va volguer sapiguer res més. Sense afectació, sense immutarse, ab clara conciencia de lo que feya va ajeures altre cop á la caixa y, adoptant una posició de mort autèntich, va menjar-se l'últim panallet que li quedava y esperà la veritable mort, la eterna, la dolça mort dels que's moren de debó... y que per ell, en aquelles circumstancias, tenia tot el caràcter de un desfilament sublim.

R. I. P.

JOAQUIM AYMA MI

ELS MORTS MÉS MORTS

QUANTS sers hi ha que sense semblarho son més morts que 'ls morts del cementiri!

Aquells, pobres, están ben serios y no fan nosa á ningú; al contrari, molts d'ells fan molta falta.

Els que vull dir destorban. Se mouhen, menjan y jeuhen com fas tú, lo mateix que jo; pero ho fan casi bé sempre porque ho venhen fer ó porque 'ls hi fan fer.

Aixís es que's belingan porque tenen nirvis qu'encare no son enterchs, mastegan porque tenen zana ó bé porque 'ls hi entatzonan el menjar á la boca vulgas no vulgas y dormen per dormir de dugas maneres: l'una ab els ulls tancats y l'altra tot y tenintlos oberts. May han despertat.

Aquests infelissos son els que'n dihem imbécils, gent que no hi veu més enllá del nas, que s'accontenta ab lo que troba fet. Per acabar: sers qu'estavan en o mi de viure, pero que no viuhén porque no están sencers, s'han quedat á mitj fer.

Pero hi ha un'altra mena de gent que, sens dubte, es la primera qu'hem de donar de baixa del libre dels vius y classificarla d'altre modo.

Aquests sers forman grans collas, l'incontable mases, la majoria de las poblacions, siguin grans siguin xics. Son la materia, la tarrega da, la sorra que priva d'avansar.

Enemichs de la vida porque no viuhén, contraris de la claror porque tot y tenint nills no venhen, s'ajuntan, se riuhén de lo qu'es bell y trepitjan lo qu'es just y aixís semblen forts.

Y no son més que pilots de carnaesa més ó menos lleija, regats per sanch y sostinguts per cesos y nirvis, per més que se semblin á nosaltres.

Al passar llista de tot lo que forma l'Humanitat vivent, de lo que sura, de lo qu'es gran, aquests pilots ab camars y brassos y boca callarian, no sabrían que dir ó bé cridarian desafortadament, fent las deu mil ganyotas y amenasses, impotents, movent las camars y 'ls brassos com á epilèptichs. Per tant, al catalogarlos, ens trobaríam ab un sens fi d'especies y de variacions que'ns farían tornar ximplés.

Jo 'ls dividiria en tres grups.

Els que formarían el primer els heuríam d'anotar com á paparras, escarbats, etc., noms de sers com més repulsius y golfres millor; pero forssas, forssas noms, una bona pila fins arribar á *corps*, á *hienas*, á *serps*, á *buitres*, es á dir, necessitariam tots els noms y apellidos dels monstres més rabiosos y més cruels coneguts y per conèixer.

Y llavoras els déspotas, els dolents, els *escanyapobres*, tindrían per primera vegada l'nom corresponent.

Els que formarían el segon, que serían la colla dels estentorsos, dels vells que no fan ni deixan fer, qu'entenén en tot y'n volen ser mestres, no tenint ni la A ben sapiguda; qu'úricament donan consells que fan pudó d'agre; qu'originan l'atmosfera pestilent dels nostres dies, aquest alé de mort que's troba per tot arreu y més en alguns països que coneixém de sobras; que fan enmalaltir á certs esperits forts que podrian donar molt més de sí, si aquells no 'ls ofeguessin. Menayes, gent petita que's belluga, crida y fa lleys religiosas y civils; que s'enfla com una carbassera damunt de tot lo qu'es bó ó podria serho, per aixafarho, per infectarho ab equivocacions, ab manias, ab fanatismes de tota mena, procediments corcats y corromputs.

Aquests de cap manera poden constar en el libre de la vida humana; no es gent, son mals ayres, vents impurs que portan el microbi d'horrorosas malalties; mals de cap y epidemias pels que vivim, filtrantes en un petit moment de descuyt dintre l'nostre esperit com una pulmonia, y qui diu una pulmonia diu un costipat, que ab un costipat ja hi ha l'perill sufficient d'anar á l'altra banda.

Y el tercer grup l'anotaríam com á cuchs porque tot el seu pier está en son mateix res. Aquests son els viciosos, els corruptes de totes menas que

s'consumeixen en sa mateixa consumació: bruticia sobre bruticia.

Per tant resumint s'hauria de fer lo següent:

1.er Matar als monstres, als golfres que's menjan als sechs. Si trobas una aranya negra, clávali el peu al damunt y aixafala: no per cástich que no t'culpa de ser aranya ni per venjarte tampoch, dolament porque t'pot fer molt mal.

2.ⁿ Seguidement un cop fet aixó, s'ha denetejar l'atmosfera, treure la pols, desinfectar d'una manera enérgica, porque lo estantís, lo corromput, lo decrepít, no fassi may més mal á la Vida.

3.er Quan ja tot será sá, y per tant, hermós y just y veritat, procurar per tots els medis, qu'alla voras serán molts, (perque no hi haurán entrebanchs) de que 'ls cuchs se tornin papellonas enamoradas de la Llum, es á dir que pascin de mort á vida, qu'aixó, en molts casos, ja's pot fer.

Y finalment, arribar ab l'ensenyanca concisa, clara y verdadera, á que tots els tontos, flachs ó sense esperit, qu'estant en comí de viure, s'han quedat á la llum de Valencia, com vulgarment se diu, ab un mica aixís de cervell, poguessin pensar be, veure ab els seus ulls y parlar ab la seva boca, pero ab plena conciencia, es á dir, que visquessin y dormessin una sola vegada: á la nit, per renovar la forsa.

Lo que daría per resultat que més ó menos tart ó d'hora, tots els vius marxarían units cap á un mateix fi, sabríam abent aném y arribaríam lluny porque no hi hauria cap mort entremitj que'ns glaressi las sanchs. Pero primer que tot, avants d'arreglar res, partint de qu'en l'estat present no viuhén tots aquests sers, s'han de donar de baixa del libre dels vius porque ara tal com son, son els morts més morts.

ESPATECH

LO GRAN MISTERI

Qu'era, lector, de tú un sigle endarrerat?
y quan de la Mort esguis baix l'imperi
¿qué serás? Si altra vida deu haverhi,
¿aquí abax la viuras ó en altre esfera?
Del ahí y del demá de ta carrera
ignorant, sens qu'alcansei ton criteri
sclarir la vritat d'aquels misteri,
respon: ¡pota dirme 'l qu'ets avuy sisquera!

Si en alas de la Fe ó la Ciencia muntas,
ab sofisticas rahóns y indiscutibles
te responen als duples que 'ls hi apuntes:
mes ¿la Ciencia y la Fe son infalibles?
Es respondre ab acert á tals preguntas
l'impossible mes gran dels impossibles.

F. OLIVERAS C.

LA RIALLA DE LA MORT

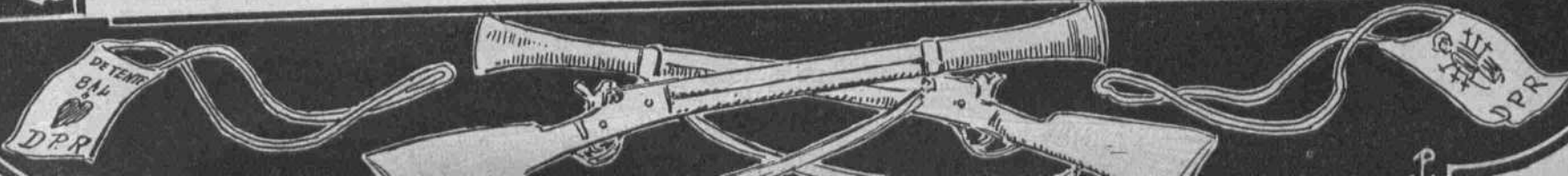
Riquesas tingué á dojo
gnauyadas Deu sab cóm;

¡Digueuli tonto!

Fent el mort quan li treu compte
y 'l malalt quan li convé,

ab las sevas tonterías
ell está matant el temps.

L'adulació rastroira,
qu'adora'l badell d'or
me'l moteja d'il·lustre,
de sabí, de virtuós,
y de tot quant als homes
enlayra al cim de tot.

La Parca justiciera
qu'està sempre al aguayt
y atrapa a la mentida
sense donar un pas,
soterra las despulles
de la podrida carn
entre esclafits de riallas
y cántichs funerals!

J. BAUCELLS Y PRAT

D' ULTRATOMBA

Ja torna com cada any; es nostre dia;
la diada dels difunts el vius ne diuen,
y venen compungits, y n'hi ha que ploran,
¡oh no! no ploreu mes ja, miserables,
¡un dia en tot un any! ¡y tots a l'horat
¡diferent es aquest dels altres dies?

Y com cada any, poch mes poch menos, portan
coronas d'artifici ab amplias cintes,
una creu, un recort, algun retrato,
un parell de xinxetes o de ciris,
y al cap al·l'art, ¡pleguem els accessoris
que'l difunt ja està bé fins l'altre anyada!...

Sí, ja ho estich de bé, no vull pas moure'm,
no vull torná a l'humanitat, que al naixer
en els seus pares troba 'ls pitjors mestres!

No vull l'humanitat, que humanitaria
premsa l'invenció d'armes que maten
als homes com a llops, com si en la terra
quedessin sempre vius y no hi cabessin!

No vull l'humanitat, que humanitaria
permet que'l desvalgut, de gana 's mori,
com si no des la terra fruytes de sobras.

No vull l'humanitat, tan orgullosa
que de la creació 's titula reyna
com si tots els secrets de la Natura
tingués a son alcá, per aspirerho.

No vull l'humanitat, qu'es tan egoísta
que del Suprem Criador vol ser la imatge.

No vull l'humanitat, qu'es tan hipócrita
que en el seu cor la van del bé 's ofega
y busca en son cervell arguments variis
pera aquest cor mateix pogué enganyar-se.

No vull l'humanitat, tan miserable
que ab llágrimas, dels ulls tretas per forsa,
el dol en el vestit, y ab fútilsas,
pensa fernes contents; si ho estém sempre!

Humanitat, no 'na ploris; per tú plora,
plora per tú que vius, hasta aquell dia
que deixis el teu món qu'es tot miseria:
la mort es sols la vida veritable!

THEODOR

ELS MORTS

Els morts no son els qu'estirats a dintre d'
una caixa reposan tranquils y definitivament
al cementiri.

Els morts son els que, embrutits pel ser-
vilisme, passen las horas darrera del cacich
ó del personatge que 'ls enlluerna, atents a
las sevas indicacions y als seus capritxos.

—M'heu d'eleger.

Y l'elegeixen.

—Heu de falsificar el cens, heu de robar el dret
als electors, heu de rompre l'urna.

Y ho fan.

—M'heu de venir a rebre, m'heu d'aplaudir, m'
heu d'aclamar.

Y van a rebre y l'aplaudeixen y l'aclaman.

**

Els morts son els que tancant els ulls a la realitat
y olvidant que'l món camina, somian en restaurar
un poder absolut, que 'ls imposa la seva estúpida
voluntat desde Venecia.

—Hamildesims vasalls meus...

—Senyor...

—Empunyen las armas, llenseuvs a la montanya
y al crit de «Deu, Patria y Rey» derriben tot lo
existent y aixequen un trono.

—Sereu obehit, Senyor.

—¡Correu! Lluyteu, farin, maten y si us matan a
vosaltres, tindreu la gran satisfacció d'haver mort
pel vostre amo, que'l dia del triufo recompensará
als vostres fills y als vostres nets restablint l'In-
quisició y obligantlos a caminar de quatre grapas.

—¡Generós Senyor...!

—Aneu, aneu a sembrar de dol y de ruinas las
valls y 'ls turons de la vostra pobra terra. Mentre
vosaltres correrreu per las montanyes donant per
mi la sanch y la vida, jo m'estaré aquí gronxantme
y disfrutant de totas las comoditats... y fent al-
guna jugadeta de bolsa sempre que l'ocasió 's pre-
senti.

—¡Visca'l nostre adorat Senyor!...

**

Els morts son els que, aferrats a las fórmulas an-
tiguas, creuen qu'encara 'ls conflictes socials po-
den ser resoltos com vint ó trenta anys enrera.

—Els treballadors s'han declarat en huelga.

—¡Avisen als civils!

—Els directores de la huelga desitjan conferenciar
ab els patrons.

—¡Detenirlos al moment!

—Els obrers s'han reunit.

—¡Dispersarlos!

—Hi ha molta efervescencia.

—¡Que vingui un barco de guerra!

—S'ha llenat un crit subversiu.

—La plasa en estat de sitil

—Han xiulat.

—¡Foch!...

**

Els morts son els que, empenyats en desmentir

que som al sigle XX, se'n van a Roma en pelegrina-
ció a besar la mà a aquell que, successor d'un home
que sempre glorificá l'humilitat y la pobresa, viu
en mitj de la més espléndida pompa.

—Venim a saludarvos, santíssim pare.

—Gracias, fills meus. ¿Y qué més?

—Y a dirvos que ara y sempre podeu contar ab
el nostre incondicional afecte.

—Molt bé. ¿Y qué més?

—Y a transmetreus un carinyós recort de milers
y milers de paysans nostres que sóls en vos tenen
fixats els seus ulls.

—Perfectament. ¿Y qué més?

—Y a dirvos que considerem aquest dia com el
més gran y venturos de la nostra existencia.

—Bé, bé, bé... pero... ¿y qué més?

—Y a portarvos aquesta miseria. Cinquanta mil
duros, que us agrairém moltíssim que 'ls accepteu.

—¡Ah!... Jo us beneheixo en nom del Pare, del
Fill y del Esperit Sant...

—¡Amén!...

**

Els morts son els que 's burlan de la fraternitat
universal y xifran tot el seu programa en las satis-
faccions de la vanitat y las sacietats del estómac.

—Aixó se'n va a rodar.

—¡Bah!... Ja fa temps que ho diuen...

—Lo d'Andalusia s'enreda.

—¡Bueno! D'allá a n'aquí hi ha molta dis-
tancia.

—Diu que hi ha una infinitat de gent que 's mor'
de gana.

—¡Para la taula, noyal

—Diu que hi ha molts infelissos que 's moren de
fret.

—Enganxa'l cotxe, noy.

**

Aquests son els veraders morts.

Morts que no senten la descomposició que dins
d'ells va treballant ab la persistencia de la gota d'
aygua que forada la pedra.

Morts que perque 's mouhen y pegan y menjan
y resan, se pensan que son vius.

FANTÁSTICH

EL MORT FELÍS

Per llit un bon tou de terra,
una pedra per coixí,
res de lápidas ni historias...
¡qué bé s'está mort així!
Sol, lliure de las tragerias
del mundanal guirguay,
tranquil·lit com aquesta
no l'havia gosat may.

Ni tranvías, ni automòvils,
ni calor, ni fret, ni vent,
ni fins de mes, ni facturas,
ires, res absolutament!

Hi ha que confessorho,

aixó es tenir sort:

d'aquesta manera
dona gust ser mort.

El jorn que aquí van portarme
ningú m'hi va acompanyar,
pero per xó ¡qué dimontri!
ja hi vaig sapiguer trobar.

Y es que si als vius els negocis
se 'ls espantillan fàcilment,
un cop morts, no hi ha cuydado,
tot els va perfectament.

Desde aquell venturos dia,
tallat dels pesars el fil,
¡viejá tan ditxós que no envejo
ni en Girona ni en Rotachil.

Diguin lo que vulguin,
m'hi heu agut ab sort:

d'aquesta manera
dona gust ser mort.

—

Sense fills, ni nets, ni tías,
ni sisquers un trist cosí,
quan vé dels difunts la festa
ningú 's recorda de mí.

Y en rigor jo me'n alegro,
perque, verdaderament,
¡qué n'haig de fer d'aquests tipos
que venen per compliment,

y que al traspassar la porta
poten lo primer que fan
es busac'hont venen castanyas
per pogué aná avall menjant?

¡No tenir visitas!
¡Voleu millor sort?

D'aquesta manera
dona gust ser mort.

—

Tampoch soch home de nota.

¡Quin'altra calamitat
si per ma desgracia arribo
a se una celebratí!

Cada any per l'aniversari
vinga rebre comissions
que 't portan flors y coronas
ab músicas y pendóns.

Vinga sentí'l teu elogi
fet per dos ó tres babaus,
qu'en el fondo se'n alegran
de veure't a can Pistras!

¡El repós perpetuo!
Caballers, es sort:

d'aquesta manera
dona gust ser mort.

—

Devegadas sento passos
de gent que conversa y riu.

—«Guayta quin ángel més magre!
«Mira aquest ninxo qué diu!»—

Jo entretant penso:—«Ahs, macos,
feu broma, salteu, balleu,
rigueuvos del *Surreum corda*...

lo qu'es de mí no podreu.
Está clar. ¿Cóm han de riuresen
si ningú sab hont estich

ni a prop meu hi ha res que indiqui
qui soch jo ni cóm me dich?

¡Enterrat d'incógniti!

Francament, es sort:
d'aquesta manera
dona gust ser mort.

¡Oh retiro incomparable!
No es capritxo ni reclám,
pero ¡ahont la trobaria
quietut com la d'aquest camp?

Aquí no hi ha *Veus ni Cieros*,
ni solen baixá 'ls valors,
ni s'encareix la badella,

ni s'cantan els *Segadors*,
ni s'parla de si vé'l cólera,
ni de si en Sagasta cau,

ni hi ha may estat de guerra
¡sempre, sempre estat de pau!

¡Deliciosa calma!
¡Benehida sort!

D'aquesta manera
dona gust ser mort.

C. GUMA

MISSAS DE DIFUNTS

Els recomano *El Noticiero Universal* del diven-
dres 24 de octubre, edició de la nit.

Quan el tinguin a má fixine en las tres esquelas
mortuorias que inserta, las úniques que conté, dos d'
ellas en la primera plana y la tercera en l'última.
Y vegin si hi troban lo següent:

Primera esquila:

«Primer aniversario del fallecimiento del señor

D. JAIME TORRENTS Y BRESKO

acaecido en 25 de octubre de 1901, habiendo recibido
los Santos Sacramentos.

TODAS LAS MISSAS QUE SE CELEBRARÁN MAÑANA
SÁBADO, DÍA 25 EN LA PARROQUIAL IGLESIA DE LA
CONCEPCIÓN, P. P. Jesuitas, P. P. Camilos (Baja de
San Pedro, núm. 35) serán en sufragio del alma del
finado.»

Y ara recordinse'n: «totas las misas celebradas
el dissapte 25 en la parroquia de la Concepción, eran
pel difunt Sr. Torrents y Bresco.»

**

Segona esquila:

«Aniversario del fallecimiento de la M. I. S.ª

D.ª JOSEFA DE TORRENTS Y HIGUERO, CONDESA
VDA. DE SICART, ETC., ETC.

«Sas afligidos hijo, hijos políticos, nietos, herma-
nos, hermanos políticos, sobrinos, sobrinos políti-
cos y demás parientes al recordar a sus amigos y
conocidos tan sensible pérdida, les ruegan la tengan
presente en sus oraciones y se sirvan asistir al
oficio y misas que en sufragio de su alma se celebra-
rán mañana, sábado, día 25, a las diez, en la parro-
quia iglesia de Santa Ana, por lo que recibirán espe-
cial favor.»

Y ara no ho olvidin: «l'ofici y las misas a partir
de las 10 del matí del día 25 en la parroquia de
Santa Ana eran per la difunta Sra. de Torrents,
Comtesa Vda. de Sicart.»

**

Tercera esquila:

La reproduheixo textualment perque val la pena.

+

(R. I. P.)

Todas las misas que se celebrarán mañana, 25 de los
corrientes, en la parroquia iglesia de Santa Ana y en la
de la Inmaculada Concepción, serán aplicadas para
el eterno descanso del alma del

Excelentísimo señor

D. José María de Arróspide y Marimón

Conde de Plasencia, Marqués de Sardaña, etc.

QUE FALLECIÓ EN ESTA CIUDAD EL 25 DE OCTUBRE DE 1893

La familia agradecerá la asistencia a alguno de estos
actos religiosos.

**

¿En que quedém?

Si totas las misas de la Concepción'l día 25 estavan
compromesas pera 'l Sr. Torrent y Bresco; y l'ofici
y las misas (a partir de las 10) en la parroquia de
Santa Ana ho estavan pera la Comtesa Vda. de Si-
cart ¿cóm s'explica, que totas, totas en absolut en l'
una y l'altra parroquia, y en la mateixa fetxa po-
guessin estarho també pera 'l Sr. Arróspide, comte
de Plasencia?

Ara bé ¿qu' s'aprofitará de las tals misas? Se-
gurament el que las hagi pagadas.

¿Y, si com es probable, las han satisfetas els he-
reus y successors dels tres difunts?

En aquest cas ningú se'n aprofitaria millor que
'ls mífichs industrials que las hagin cobradas per
partida doble. Aixó es evident.

¿Pero y las tres pobras animetas, com s'ho arre-
glen?

Nada: las animetas que s'espavilin: que se las
parteixin... y si bonament no's poden posar de
acort, que se las fassin a l'aranya-estira-cabells.

P. DEL O

MORTUORIAS

Avuy cap al cementiri
molts hi van ab posat trist;
jo hi vaig... ab una tartana
que m'ha deixat un amic.

—Aquí hi ha enterrat un home
qu'era un lliberal molt bó.

—Ja deu fer temps, ¿oy Bernat?

—Cá; lo que deu fé' es pudó.

—Ahont va ab aquesta corona
tan grossa, senyor Ximeno?

—Vaig a portarla a la sogra.
—¿Qu' es de veras?
—No; es de ferro.

A dintre del cementiri
no amaguis ton sentiment;
pro amagat, sí, dels calçotets la beta
si no vols que de tó 's rigui la gent.

Dels que van al *campo santo*
no hi van tots per igual fi;
uns hi van per prometenças,
altres sols per presumir,
y també n' hi van molts altres
per... detrás de Montjuich.

Sentada al peu d' una tomba
certa viuda jove resa,
y mirant la tomba 's tomba...
Tomba... que hi ha roba estesa.

J. STARAMSA

L poble de Ertoma (Orense) ab
motiu dels consums va haver
hi... res... poca cosa.

Els paisans tiraren algunes
pedras y 'ls civils ab unas
quantas descargas de mauser
van deixarho tot a punt de
solfa.

Total: un parell de morta...
cabalment dugas personas pacíficas que no s' ha-
vian ficat en res.

En cambi a n' ells els han ficat a la caixa, y ja no
haurán de passar may mes cap mal de cap pel pago
dels consums. ¿Eh, quina ganga?

En Silveia té rahó: el mauser es un' arma providen-
cial que ho arregla tot.

Cada vegada que 's reuneixen els ministres ab el
rey, encare que a Andalusia, a Murcia, a Valencia,
a Galicia y a tot arreu hi hagi ball repicat y cas-
tanyas secas, en Sagasta diu ab la major patxorra:
—La tranquil·litat es completa.

Y creguin que no menteix al expressarse de
aquest modo. Ell no 's refereix a la tranquil·litat del
país, sino a la seva.

En la civilisada Londres ha sortit un mestre que
's fa passar per Jesús enviat novament a la terra
pera redimir-la.

Lo mes particular es que aquest fulano té un
gran número de «deptes» que 'l proclaman fill de
Deu y 's complauehen en tributarli tota mena de
consideracions.

La nova secta 's reuneix en un temple titulat
Arca de l' Aliansa.

Vels'hi aquí una segona edició de l' Arca de Noé,
en el qual segons el Genèsis hi va entrar un parell
de animals de cada especie.

En la cima mes alta del Tibi-dabo está a punt de
construhirs'hi una iglesia ab el seu corresponent
convent de frares.

Ja veuran com per ells y sols per ells s' haurá
fet el *funicular*.

La seva instal·lació en el punt mes dominant del
Pla de Barcelona, será com l' apoteosis del clerical-
isme. Els frares del Tibi-dabo, sense proferir pa-
raula, semblará que diguin a l' enfrurada Barcelona:
—¡Puja aquí dalt!

Jo prou parlaria de la cassera del rey; pero no hi
vull anar.

—¿A cassar?
—No; a buscar *bolets*. Massa que sense buscarlos
se 'n troban.

Escolti, *Cornetilla* ¿vol un bon assumpto per una
una caricatura de las sevas?

No s' hi pensí més.

Pintí al seu tío, el de la Marítima, fent pessigo-
llas al ministre de Marina, per veure si li fa saltar
de la butxaca uns quants milions de pessetas, ab l'
excusa de la construcció de una esquadra.

Ja veu si s' hi pot lluhir tenint el modelo tan a
tret.

Un cop feta, la porta a *La Perdiu*... Y si 'l seu on-
cle 'l renya, diguili alló de la sarsuela:

—Tío, yo no he sidol

Després del últim intent de debat parlamentari el
gall de Antequera s' ha quedat que no 'l coneixeria
ni la lloca que 'l va treure del ou, sense plomas, ab
els esperons despuntats y bellugantli, y ab la cresta
pansida, esblanquehida y transparent.

Y tot aixó es degut a que ningú va fer cas del
seu cacareig.

Y no 'n va fer cas ningú perque ningú ignorava
que s' havia posat d' acord ab en Moret per esbalot-
tar el galliner en un determinat sentit convenient
als interessos de la pandilla sagastina.

Bo será, donchs, que 'l futur hereu de 'n Sagasta
li tingui en compte aquest sacrifici. No pot negarli
la senaduría vitalicia que li té promesa pel seu ami-
gatxo Ordóñez, ni l' acta de diputat pel seu gendre,
aixís que quedi vacant el districte qu' en la actuali-
tat representa 'l Sr. Ordóñez.

A veure si ab aquest parell de grans de blat-de-
moro, 'l gall de Antequera recobra una mica el bon
humor y las forsas.

Un dipòsit de fustas sense aplicació que hi havia
als Arsenals, en lloch de ser tretas a subasta, com
era de lley, van ser adjudicadas capritxosament a
un dels concursants.

Ab aquest negoci l' Estat hi ha perdut alguns
milions.

Y si 'm diuhen que 'ls milions que pert l' Estat
no 's perden per tothom, jo 'ls hi contestaré:
—Justa la fusta.

Al número de 210 ascendeixen els senadors que
han demanat viatjar gratuïtament en els ferro-
carrils.

Pera ser senador es necessari acreditar disfrutar
una renda que no baixi de 20,000 pessetas. Y a pe-
sar de que aquesta renda suposa una posició desaho-
gada, 's presenta una ganga, y tots extenen la mà
per agafarla.

Ni un sol arquebisbe, ni un sol bisbe ha deixat de
demandar el bitllet gratuí. Encare que l' Estat els
paga sous suculents pera lluhir la mitra, tots ells,
sens excepció aprofitan l' ocasió que se 'ls ofereix
de viatjar de gorra.

Els llannts de Castelló de la Plana van efectuar
una peregrinació al desert de las Palmas, pera do-
narse 'l gust de cridar «¡Visca 'l Papa-Rey» y atra-
car-se de costellas y ví.

Y ara vegin si era gran el seu entusiasme, que
encenent fogueras per la bucólica van calar foc a
un bosc en més de dos kilòmetros d' extensió.

Tant mateix son una mica massa inflamables
aquests llannts.

Digui 'l senyor bisbe de Tortosa: avants de treu-
re 'ls a explayarse al camp ¿no sería convenient re-
ceptals'hi un bany de mitja horeta, de cap dintre de
un safreig d' aygua beneyta?

Aixís com hi ha reys qu' están de sort, n' hi ha d'
altres qu' están de pega. Succeheix ab ells lo mateix
que ab els de las cartas: n' hi ha que trunfan y n'
hi ha que 'ls fallan.

Com a prototipo de reys desgraciats aquí tenen el
de Inglaterra. Apenas curat de l' apendicitis que va
tenirlo a las portas de la mort fent necessaria una
operació cruenta y dolorosa, ara diuhen que está
afectat de una laringitis crónica de carácter grave y
que ademés se troba amensat de perdre comple-
tament la vista.

Está vist que las malalties no respectan a ningú
¿volen més impertinencia que las que s' están ce-
bant ab un ser tingut per inviolable?

[Pobre Eduardo! Si s' arriban a cumplir els funes-
tos pressagis dels metjes; si 's queda cego enter-
ament; quan no vegi res, ni sombra de lo que passa
al seu alrededor, podrá concentrar el seu esperit
evocant el record dels temps ditxosos en que encare
no era rey, y anava pel mon a divertir-se com el més
feliç dels calaveras.

Aquells temps no han de tornar... y no hi ha co-
rona que basti a endolsir l' amargura dels bons re-
corts quan lo que falta es la salut.

En aquest punt la realitat prepondera sobre la
reallesa.

De segur que no saben qui es en Dominico Mus-
tafá, y ara 'ls ho vaig a dir.

Encare que l' apellido Mustafá, a primera vista
sembli moresch, en realitat no 'n te res de maho-
metá: es cristiá, ben batejat y ben reblat de catoli-
cisme. Aquest Mustafá venia sent feya molts anys
director de la Capella Sixtina, aquella capella vati-
cana que s' ha fet célebre pels seus tiples y con-
tralts del género masculí, si be 'ls hi falta lo més
necessari per' acreditar las sevas condicions de
home.

Sens dubte el lector preguntará:—¿Y ara? ¿A qué
treuhen nas tots aquests quentos de 'n Mustafá y
de la Capella Sixtina?

Senzillament, a participarlos que aquest bon se-
nyor, que durant anys y més anys manejava la ba-
tuta, ha presentat la seva dimissió, a causa de haver
arribat a vell. Perque ja es sapigut que la batuta en
mans de un vell pert el compás.

En l' exemple de 'n Mustafá hauria de mirarse 'l
nostre Sagasta, que també s' ha anat fent vell, la
batuta ja no li regeix, y per aquest motiu la situació
política sembla un' orga de gats.

EPITAFIS

Al estiu com al hivern
dintre eixa fossa descansa
sola y trista l' Esperansa...
de que vingui un bon govern

Descansa aquí un empleat
que no sapigué en sa vida
que vol dir estar cansat.

Aquí descansa un carlista
—Ja n' hi ha prou: girém la vista.

Jauhen aquí, fa molts dies...
unas certas garantías.

P. A. MORENO

Aquí hi dorm l' estat de guerra
esperant resucitar,
per torná a viure uns quants mesos...
fins que 'l tornin a matar.

J. CRISTIÀ LLOMBART

Aquí lo pinxo Sabata
fa mitj any qu' está enterrat:
va morir espatarrat
al senti' un grinyol de rata.

EMILI SUNYÉ

Aquí descansa un artista
plé de cabell, dich talent,

va morir-se de repent
menjant ceba modernista.

J. TONS PUZY

Dins de aquesta tomba baixa
vingué un avaro a pará
que al morirse 's va arronsá
per gastar menos en caixa.

Aquí reposa un pintor,
colorista de gran boga,
que a Cuba buscant color
morí de la febre groga.

JULIA CARGASSÓ

Descansa aquí 'l senyor Valls,
mestre d' estudi molt destre;
ans de morir, pobre mestre
isí va ferne de badall!

M. CARRÓ D' ALSINA

Descansa aquí un general
plé de medallas y creus,
va morí al tornar de Cuba
cansat de matarhi... 'l temps.

ANTÓN DEL SINGLOT

Aquí Mossén Esbranzida
jau, y en el ninxo de sota
descansa una que devota
del Mossén fou en la vida.

J. MONTABLIZ

¿Veus aquí en aquest forat?
hi descansa ab tot repós
una *Hija de Maria*...
que vol dir: *menjar pels corbs*.

J. MORET DE GRACIA

Aquí 'ls cuchs gran festa fan;
puig lo cos van rosegant
d' un ministre molt grassó,
que va morir tot menjant
una barra de turró.

Deixá aquí ossos y pell
un ex-ministre novell,
que ab estudiats ademans
y remoyent la nació,
volia, ab gran afició,
pescá uns quants republicans.

Contra la clerical lley
perorava entusiasmat;
pro quedá mort y enterrat
al dá' un crit de ¡Viva el rey!

F. LLENAS

En un wagó de ferro-carril:
—Ben mirat els camins de ferro han sigut una de
las invencions mes grans de l' época moderna. ¡Y
que n' han fet de bé!

—Diguim'ho a mí: aquí hont me ven tota la meva
fortuna la dech als carrils.

—¿Es obligacionista?
—No senyor. Pero en un descarrilament vareig
tenir la desgracia de perdre la sogra y dugas tías y
al mateix temps la sort d' heretarias.

Un que s' alabava sempre de haver corregut molt
mon, creyentse autorisat ab aixó sols per etjegar las
gofias mes estupendas, contava la següent aven-
tura:

—Un día al Africa, vaig trobar-me en plé desert
sol ab el meu gos, a mes de trenta horas lluny de
tot siti habitat, ab una fam que m' arbolava y no te-
nint res que menjar.

—¿Y com se las va compondre?

—Després de molt barrinar, vaig decidir-me a ta-
llar la qua al pobre Sultán, vaig rostirla y ens la va-
rem menjar.

—Qué vol dir aquest plural?

—Que jo 'm vaig menjar la carn y 'l gos els ossos.

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

- 1.* XARADA.—Pa-la-u.
- 2.* LOGOGRIPO NUMÉRICH.—Condasa,
- 3.* ANAGRAMA.—Maca—Cama.
- 4.* TRENCA-CLOSCAS.—Lo sublime en lo vulgar—Elec-
tra—La de San Quintín.
- 5.* GERROGLIFICH.—Cinquanta mil catres, doscentas
mil camas.

Han endevinat totes ó part de las solucions del nú-
mero anterior els caballers: El cap de bou y la Cándida,
La Troas de Figueras, Un de la goma del mateix lloch,
Cunills de Bosch, Un barber que afaita a la M., Lluís
Figuerola y Joaquim Vaquer.

XARADA

Va veure a Total-girat
lo fill gran de casa en Cera

NOVA ESCUADRA

ESPANTOSO

INDOMABLE

HORROROSO

TENEBROSO

HORRIPILANTE

INDUS

TRIA

CIEN-
CIANAVE-
CACIÓCO
MERS

ART

ACRI-
CULTURA

El fenómeno unionista "separatista"

¡Pobretll... ¡Ja ha nascut mortll...

una hermosa dos-primera
y 'n va quedá enamorat.

Y 'l metje ha pronosticat
que com qu' ell dos de Total
per ella, 's troba tan mal,
ab tan invers dos que beu,
que si acás a n' ell no 'l creu
morirá avans de Nadal.

J. MORET DE GRACIA

ANAGRAMA

Quin músich era en tot
sabi, sentimental.
Molt útil es el tot
la llum per reflexar.

J. COSTA POMÉS

TERS DE SÍLABAS

Sustituir els punts per lletres que donguin lligadas
vertical y horizontal, 1.ª: Moble; 2.ª: Nom de dona, y
3.ª: Alegría.

JOTABEEME

CONVERSA

—Escolta, Antonet.
—¿Qué vol, Mariano?
—Aquí tens aquesta botella y digas á la tabernera
que la ompli del vi ranci mes bó que tingui.
—¿A quina tabernera, á la Petra?
—No, home, á la que jo mateix t' he dit.

E. NELLUS J.

GEROGLÍFICH

1 1000
+
D C

ANTONIO FELIU

CORRESPONDENCIA

Caballers: Noy de la Estació, Julio Palau y Ximencz,
Pasta Naga, Cunills de Bosch. Albertet de Vilafranca,
F. Arinayre, Ramón Giralt Güell, Pissarra, M. Rasel-
ga y E. Viñan: Vida alegre y muerte triste.

Caballers: T. Rusca, Juan Cassi y Torres, Sisket D.
Palla, A. Ribas LL., Toni Baduá, Pedro Oriach Solá,
Paulito Giralt Güell, Un foot-ballista, A. Serra, J. Fa-
rrés Gairalt, P. Virgili y F. Joanet: Val més aquí que á
cal apotecari.

Caballer: F. D.: Per delicadesa hauria de adoptar al-
tre pseudónim; tenim un apreciable colaborador que
firma del mateix modo. Lo qu' envia no vá.—Manel
Llopert: El género íntim ha de ser menos enfático.—
M. C. d' A.: No está mal. Queda nostra.—S. Perocafé
Ras: Es senzilleta, pero está bé.—Un escalench: ¿Qué 's

pensa qu' aixó dels morts te capvuytada?—Ribas Mon-
far: Prou epítails!—Antón Benazet: Ho trobém confor-
me, si senyor, pero, per l' Almanach es impossible.—
Joseph Queralt: Hont vá, home, ab aixó? ¡Miri que l'
agafarán!—Antoni de Massanas: El pensament es bo-
nich y la versificació está ben tractada. ¿Cóm es que
quan vol ho fá bé, y no ho fá bé sempre?—Paco Cuou-
ru: Vosté farà alguna cosa si no 'a desmaya avans. L'
article té condicions, no gayres.—I. Belhlot't: Es molt
poca cosa.—S. A. y C.: Rebut y gracias.—Siull Aloreu-
git: No podém aprofitar res, com de costum.—Rebe-
rem la remesa. N' entra part en cartera. Lo de Morts
no crech que arribi á temps. El seu nom es á la llista de
suscripció per mossen Cinto.—Una arrel de boig: No 'l
contradím en aixó, pero, las sevas bojerías no van.—
Menció del Cascall: Ha fet tart pels epítails.—Ferrán
Anquiri: Conté algunes imperfeccions.—A. Gandols:
Son aprofitables.—V. C. A.: En tot cas ja ho haurá vist
publicat.—R.: No van.—Un carboner: Els epítails no
han sigut puntuals. Lo demés, dolent.—Joseph Gorina
R.: Está bé y gracias.—Pissarra: Robuts els sellos; entran
á la suscripció.—Félix Cantimpló: Els cantars están molt
bé. Ja casi, casi 'n sab tant com l' Ego Sum. (Y no val á
personalisar).—Francisco Oriol: L' any que vé... será
un' altre día.—Máximo Electra: Lo mateix li dihem.—
Joaquim Vaquer: No serveix.—J. Soler A.: No hi som á
temps... y encare que hi fossim.—A. D.: Anirá á la pri-
mera ocasió.—P. Llavéria Estivill: A bon' hora, no diré
que nó.—Sisket del Full: La guardém per un día que
'ns vagui.

Imprempta de LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer
del Olim, número 8.

Tinta Ch. Lorilleux y C.ª